

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	PLATE Ihminen - Planetaarinen terveys osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisäämisessä
Hakemusnumero	R-01471
Valintakokouksen päivämäärä	4.4.2024
Hakijan virallinen nimi	Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy
Osatoteuttajat	Luonnonvarakeskus
Toimintalinja	4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
Erityistavoite	4.3. Yhdenvertaiseen osallisuuteen
Alkamispäivämäärä	1.4.2024
Päätymispäivämäärä	31.12.2026

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Planetaarinen terveys osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisäämisessä (PLATE ihminen) -hanke on osa kolmen projektin hankekokonaisuutta, joissa kehitetään luontomenetelmiin perustuvia toimintamalleja planetaarisen terveyden edistämisen näkökulmasta osaksi palvelurakenteita laajemmin Kainuussa ja erityisesti sosiaalialalla. PLATE Investointi -osahankkeessa rakennetaan pilottikohteena luonto- ja virkistyspolku Sotkamon Syntiniemeen, jota hyödynnetään planetaarista terveyttä edistävien toimintamallien kehittämisessä ympäristön hyvinvoinnin näkökulmasta PLATE Luonto (Planetaarinen terveys luontoympäristön hyvinvoinnissa) -hankkeessa, ja PLATE Ihminen (Planetaarinen terveys osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisäämisessä) -hankkeessa ihmisen hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämisen sekä syrjäytymisen ehkäisyn näkökulmasta. Hankekokonaisuus on jatkoa Terveysmetsämallit työ- ja toimintakyvyn edistämässä (S22526) -hankkeelle, ja se toteutetaan Kajaanin ammattikorkeakoulun, Luonnonvarakeskuksen sekä Sotkamon kunnan ja Sotkamon seurakunnan yhteistyössä.

Planetaarinen terveys (Planetary Health) tarkoittaa systeemistä tapaa tarkastella ihmisen ja muun luonnon välisiä yhteyksiä korostaen ihmisen terveyden ja hyvinvoinnin riippuvuutta luonnonjärjestelmien tasapainosta. Ihmisten toiminta vaikuttaa ympäristöön, ja muutokset ympäristössä vaikuttavat vuorostaan ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin.

Planetaarinen Ihminen -hankkeessa edistetään ihmisen ja ympäristön välisen yhteyden lisäämistä ja sen keinoin saatavien hyvinvointivaikutusten hyödyntämistä heikoimmassa asemassa ja suurimmassa huono-osaisuusriskissä olevien kanssa työskentelevien eri alojen ammattilaisten työssä. Hankkeen kohderyhmää ovat ensisijaisesti hyvinvointi-, sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluissa työskentelevät. Tavoitteena on parantaa erityisesti aikuissosiaalityössä ja perheiden kanssa työskentelevien ammattilaisten osaamista luontoperustaisista menetelmistä sekä ympäristökasvatuksesta, edistää keskinäistä yhteistyötä ja lisätä verkostotyöskentelyn osaamista. Tavoitteena on myös kohderyhmään kuuluvien ammattilaisten asiakkaina olevien osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen sekä syrjäytymisen ja ylisukupolvisen huono-osaisuuden ehkäisy. Lisäksi tavoitellaan asiakkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä

työ- ja toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista niin, että he voivat pitää paremmin huolta itsestään ja läheisistään.

Hankkeessa lisätään ammattilaisten osaamista hyödyntää planetaarisen terveyden viitekehystä omassa työssään ja tarjota kestäviä hyvinvoinnin edistämisen ratkaisuja. Hankkeen aikana tarkastellaan luontoperustaisten palveluiden mahdollisuuksia sote-hyte-rajapinnassa ja kokeillaan luontoon ohjaamisen keinoja kuntien hyte-työssä. Hankkeessa luodaan sisällöt erilaisille asiakasryhmille soveltuville luontopalveluille tai omatoimisille luontokokemuksille, joihin eri alojen ammattilaiset voivat ohjata asiakkaitaan. Digitaalisia mahdollisuuksia hyödynnetään saavutettavuuden parantamiseksi. Hankkeella vastataan ajankohtaiseen hyte-palveluiden järjestämisen kysymykseen tuomalla tietoa luontolähtöisistä ratkaisuista syrjäytymisen ehkäisyyn, osallisuuden ja planetaarisen terveyden edistämisen näkökulmasta.

Hankkeen aikana muodostuu uudenlaista yhteistyötä luonnonvara-alan, sosiaalialan, kunta- ja järjestötoimijoiden sekä koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden välille. Hankkeen tuloksena siihen osallistuville kunta- ja seurakuntatoimijoille, kolmannen sektorin toimijoille sekä yksityisen ja julkisen sektorin sosiaalialan toimijoille muodostuu osaamista siitä, miten planetaarisen terveyden viitekehystä voidaan konkreettisesti hyödyntää erilaisten asiakasryhmien hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kohentamiseen. Hankkeen tuloksena on myös arviointitieto toimenpiteiden vaikuttavuudesta.

Läheisiä yhteistyötahoja ovat Kainuun kuntien hyte-koordinaattorit, Kainuun seurakuntien diakoniatyö sekä Kainuun hyvinvointialueen perhetyö, sosiaalinen kuntoutus, lastensuojelu- ja aikuissosiaalityö. Hankkeessa tehdään yhteistyötä THL:n valtakunnallisen hyte-palvelutarjottimen kehittämisen kanssa. Tiivistä hankeyhteistyötä tehdään Luken Luontolähete-hankkeen (STM) kanssa, joka juurruttaa luontolähete-käytäntöä valtakunnallisesti.

Konkreettiset toimenpiteet koostuvat kolmesta työpaketista, jotka ovat osittain päällekkäisiä ja niiden toiminta ja kehittäminen jatkuu koko hankeajan.

TP1) Planetaarinen terveyteen liittyvien toimintamallien kehittäminen

Työpaketissa kehitetään hyvinvointia lisääviä toimintamalleja kestäväällä tavalla kuntien, seurakuntien ja hyvinvointialueen asiakastyössä osallisuuden, yhteisöllisyyden ja planetaarisen terveyden edistämisen näkökulmasta.

Toimenpiteestä vastaa: Luke, osallistuu KAMK.

Toimenpiteet:

- Kohderyhmien tarpeiden kartoitus ja suunnittelu yhteistyö (seurakunnat, kunnat, sosiaalityö)
- Osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja planetaarista terveyttä lisäävän toimintamallin kehittäminen kohderyhmien toimintaan (yhteistyö PLATE investointi – ja PLATE Luonto -hankkeiden kanssa); soveltuvien planetaarisen terveyden interventioiden sisältöjen kehittäminen kohderyhmän käyttöön (intervention voi valmiilla sisällöillä ja ohjeilla soveltaa ammattilainen omille asiakkailleen, ohjatut kokeilut kohderyhmän ja asiakkaiden kanssa)
- Digitaalisten menetelmien kehittäminen saavutettavuuden parantamiseksi (uutuutena virtuaaliretket realistisin kuvin) sekä planetaarisen terveyden edistämiseksi (tietoa esim. QR-koodien kautta)
- Yhteistyö THL:n valtakunnallisen hyte-palvelutarjottimen kehittämistyön kanssa: lisätään luontolähtöisiä palveluja palvelutarjottimelle; hankkeessa kehitettävien toimintamallien ja palveluiden lisääminen palvelutarjottimelle, suunnittelu yhteistyö Kainuun kuntien hyte-palveluiden lisäämiseksi tarjottimelle, yhteistyö Luken Luontolähete-hankkeen (STM) ja Kestävää Kasvua Kainuuseen II -hankkeen kanssa
- Konsultointi ja yhteistyö Kainuun kuntien omien kohteiden ja toiminnan kehittämisessä hyte-koordinaattorien kautta ihmisen hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta

TP2) Osaamisen lisääminen ja koulutuksen kehittäminen

Työpaketissa lisätään osaamista kestävästä hyvinvoinnista ja luonnon hyvinvointivaikutuksista erityisesti sosiaalialan asiakastyössä sekä koulutuksessa.

Toimenpiteestä vastaa: KAMK, osallistuu Luke.

Toimenpiteet:

- Henkilöstön osaamisen ja tiedon lisääminen; planetaarisesta terveydestä ja sen edistämisen merkityksestä erityisesti ihmisen hyvinvoinnin näkökulmasta (yhteistyö PLATE Luonto -hankkeen kanssa), toimintamallin ja pilottikohteen käytöstä asiakastyössä (tavoitteet, menetelmät), Hyte-palveluohjauksesta, lähiluontokohteiden merkityksestä ja mahdollisuuksista, jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien tarjoaminen
- Koulutuksen kehittäminen; yhteistyö Kamk:n SoTeLi-koulutuksen kanssa; oppimissisältöjen kehittäminen hankkeessa syntyneen toimintamallin ja tuloksien myötä, yhteistyö sosionomi-koulutuksen, Green Care Pro -koulutussuunnittelijan sekä teknologia- ja ilmastoasiantuntijan kanssa
- Kuntalaisten osaamisen lisääminen; tiedotetaan kaikkia kuntalaisia pilottikohteen omatoimisen hyödyntämisen tarkoituksesta ja menetelmistä

TP3) Hallinnointi ja viestintä

Työpaketissa seurataan hankkeen edistymistä, raportoidaan ohjausryhmälle etenemisestä ja viestitään aktiivisesti sisäisesti ja ulkoisesti. Työpaketissa arvioidaan hankkeessa kehitettyjen toimintojen vaikuttavuutta suhteessa tavoitteisiin, viestitään tuloksista alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti sekä juurrutetaan toimintamallia osaksi palvelu- ja koulutusjärjestelmää.

Markkinoinnista ja viestinnästä vastaavat sekä projektipäällikkö sekä hankkeessa mukana oleva toimija.

Toimenpiteestä vastaa: KAMK, osallistuu Luke.

Toimenpiteet:

- Vaikuttavuuden arviointi; toimintamalli (henkilöstön haastattelut ja asiakkaiden kyselyt), osaamisen lisääntyminen (koulutuspalautte)
- Ulkoinen viestintä: Hankkeen tuloksien esittely ja viestintä (verkkosivut, julkaisut eri medioissa paikallisesti ja valtakunnallisesti, some-, blogi- ja sähköpostiviestintä, loppuseminaari, video)
- Sisäinen viestintä: Tiivis viestintä ja yhteistyö läpi hankeajan (kohderyhmän, yhteistyötahojen ja -hankkeiden, Kainuun kuntien hyte-koordinaattorien kanssa)

Lisätietoja hakemuksesta

Osallistuvia henkilöitä yhteensä 140, joista työssä olevia 45 ja työttömiä tai työmarkkinoiden ulkopuolella olevia 75 henkilöä.

Kustannusarvion jakaantuminen:

Palkkakustannukset 313 168 €

Flat rate 40 % kehittäminen 125 266 €

Nettokustannusarvio yhteensä 438 434 €

Rahoitussuunnitelman jakautuminen:

EU+valtio 350 745 €

Omarahoitus, muu julkinen 87 689 €

Rahoitussuunnitelma yhteensä 438 434 €

Kajaanin Ammattikorkeakoulun kokonaisbudjetti: 207 930 €

Luonnonvarakeskuksen kokonaisbudjetti: 230 504 €

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	438 434 €
Hankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä	438 434 €
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	350 745 €, 80 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja toteuttaa sen toimintalinjan 4 erityistavoitetta 4.3. Yhdenvertaiseen osallisuuteen. Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa hanke sai riittävästi pisteitä (26/42 p.) tullakseen rahoitetuksi.

Hanke vastaa hyvin erityistavoitteen 4.3. painopisteisiin. Erityistavoitteen mukaisesti hanke kehittää ja hyödyntää erilaisia luontoon perustuvia hyvinvointipalveluita erityisesti sosiaalipalveluissa ja kolmannen sektorin toiminnassa. Hanke tulee palveluiden laadun kehittämistä, osaamisen lisäämistä sekä vahvistaa julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kumppanuutta sekä kansalaisjärjestöjen roolia kansalaisten osallisuuden kehittämisessä. Hanke edistää heikoimmassa asemassa olevien väestöryhmien osallisuutta ja hyvinvointia sekä alueellisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventumista.

Hanke tukee Kainuun maakuntaohjelmaa 2022–2025: KAI Osallisuus ja yhteisöllisyys.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Erityisten valintaperusteiden pisteytyksessä hanke sai yhteensä 26/42 pistettä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 13.3.2024

Kainuun MYR-sihteeristö 4.4.2024

Kainuun MYR 22.4.2023

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä